

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr., — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Narodni tis-
karni“ v Tavčarjevi hiši „Hotel Europa.“

Domache stvari.

— (Iz Vipavske doline) se nam piše 23. nov.: „Dolgo smo se premagovali in molčali, a kar je preveč je tudi preveč. Stari kmetje se ne spominjajo, da bi še kedaj davkarije ljudstvo tako pritiskale, kakor sedaj. Srce se človeku trga, slišati mile tožbe ubogega prebivalstva št. Vidske občine. Gospodarji, ki so imeli o srednjih letinah v enem vinogradu po 50—60 kvitčev vina, nesli so ga letos v enem brentaču domov. Pridelali niso niti polovice tega, kar so v obdelovanje zemljišča potrošili. Zdaj pa, kje denar za prihodnje obdelovanje vzeti, kje za obleko, kje za živež in vsa druga odrajtovila? — Če bode hotela davkarija naprej tako uganjati, bode morala celi št. Vid, izvzemši 3—4 hiše, prodati na rubežni, ker moramo pomisliti, kje da je še mesec oktober 1875, v katerega pri nas kmet vse svoje nade stavi. Če bi se zaostali stari davki s tako silnostjo izterjevali, naj bi uže bilo; a izterjuje se ne le noveje, ampak še celo naprej do novega leta. Neusmiljenost tega postopanja se tudi iz te okoljščine razvidi, da to brezobzirno izterjevanje, se nij še le oktobra meseca — po tergatvi, — ampak uže septembra pričelo, ko vsakdo ve, da o taistem času pri nas kmet ni krajcarja ne vidi. Slišalo se je celo, da so kmetje uže v Vipavi bili, ko je davkarski uradnik sè žandarmi eksekvirat prišel, in bili pripravljeni precej plačati, a mogočnejšij hotel o o tem nič slišati, ter možko korakal naprej; zakaj? — si lahko dragi čitatelj sam misli. Tako so sredi trgatve enemu najboljših

kmetov na Slapu hoteli vzeti konje, ko jih najnujnejše potrebuje in pri katerem nij o plačilu dvombe.

Denes ob 7. uri zjutraj je kmet iz Vrabč v Vipavo tekkel plačat, a tja prišedši, mu v njegovo osupnenje povedo, da je sam davkar sè žandarmi uže v nedeljo popoludne na Vrabče odšel.

Taka brezobzirnost nij bila niti pri nekdanjih oskrbnikih graščin v navadi, dasiravno nismo imeli še sreče, blagoslova „svobode in kulture“ uživati. Tudi sicer nismo bili pri sodniji, kjer imamo tudi dosta opravi, nikoli primorani tako zoperno vedenje proti strankam opazovati, kakor pri davkariji. Mi vendar upamo, da deželna vlada ne vé o naši strašni revij; naj bode s tem opozorjena in naj, stvar preiskavši, da našim davkarjam ukaze, kakor treba humani vladi!

— (Zidanje železnic.) Dunajski list „Nenes Wiener Tagblatt“ od 22. t. m. piše pod rubriko: „der kleine Actionär“ mali članek, kateri je najboljši zagovor za zidanje naših železnic. Glasi se: „Pred nekaj dnevi smo poročali o prihodu več deputacij zavoljo zidanj raznih železnic. Denes so te deputacije našle svoje nadaljevanje v celi množici peticij, katere so občine, industrijalci in trgovci iz vseh delov države na državni zbor poslali. Te izjave, ki niso niti po interesih, niti po številu osamele, dokazujejo jasno, da ne kliče tukaj „lokalno domoljubje ali samopridna korist“ po zidanju železnic, temuč da je vzajemnost vseh interesov, katera vedno in neizogibno le v zidanju, to se ve da, pametnem in principijalnem

zidanji železnice vidi edini pripomoček, pridobilnej delavnosti v državi trajno na noge pomagati. Vsi ugovori ozkosrčne finančne modrosti ne morejo pravca tega aksioma podreti, in vsako polovično obziranje na to in ono ne more zavirati, da le železniško zidanje skoro vse vodotoke gospodarstvenega življenja naliva in hrani, in s tem vse gospodarstveno življenje v državi varuje za spanja in smrti.

— (Iz Št. Jarneja) na Dolenjskem se „Slov. Učitelju“ piše, da so se bili tam zbrali učitelji k shodu, v katerem so se izrekli proti dr. Zarnikovi interpelaciji, torej za germanizacijo. — Bomo pomnili te vrle možé in patrijote!

— (Iz št. Jakobške fare) v Ljubljani nam piše meščan: „Nobene stvari po večini revni prebivalci št. Jakobške fare ne pogrešamo bolj, naj bode uže suša ali mraz, kakor vode. Razen vodotoka pri cerkvi sv. Florijana, ki je pa uže pred mesecem usahnil nemamo nobenega javnega vodnjaka, iz katerega bi mogli dobivati vode. Imeli smo nekda na št. Jakobskem trgu vodnjak, ali ko so Marijino znamenje stavili so ga zasuli brez da bi drugega postavili. Kdaj bode vendar mestni magistrat, in g. župan Laschan se tudi nekoliko na naše predmestje oziral? Kaj mi ne plačujemo davkov za mestno kaso?

— (Nemškutarski učitelji) in vladne kreature mej kranjskim učiteljstvom, kolikor je strašljivega in kupljivega, baje nabirajo podpise na nekovo nezaupnico ali „protest“ ali kaj, dr. Zarniku zaradi znane njegove interpelacije proti ponemčevanju. Kdo se bo zmenil za izjave ljudij, ki bodo pojutrašnjem svoje prepričanje preoblekli, če nova vlada pride? Sicer je nov dokaz, kako renegati in politični brez značajniki v Ljubljani terorizirajo učitelje na deželi, ki imajo premalo moštva in samostojnosti.

— (Iz Gorice) se nam piše: „29. t. m. bode imelo polit. društvo „Soča“ svoj občni zbor z jako važnim dnevnim redom: 1. Peticijska do misterstva, da se precej začne izpeljavati postava zaradi zemljiških knjig.

2. Resolucija, da se društvo popolnem vjema s peticijo za predelsko železnico, ki se zdaj podpisuje na Goriškem in da se nadja, da slovanski, posebno pa slovenski poslanci ne bodo nasprotovali tej črti, od katere zavisi blagostanje slovenskega naroda na Goriškem. 3. Govor o splošnem političnem stanju s posebnim ozirom na naše domače razmere in posvet gledé bodočega stanja društva „Soča“. 4. Nasvet in predlogi družabnikov.

— (Iz Kranja) se poroča, da je bil lepi umetni mlin Jugovičev z novozidano hižo in magazinom na železnici prodan za malo ceno 60.000 gld.

— (Dolenjska železnica) Kakor smo iz prav zanesljivega vira pozvedeli, je prišlo predvčeranjem več inženirjev od c. kr. generalne inšpekcije na Dolenjsko, da pregledajo trasiranje za dolenjsko železnico. Iz tega se da sklepati, da je stvar resna, da se dolenjska železnica vendar ne bode dolgo odlašala. Velik pomen dolenjske železnice, tolikanj za jako obubožano deželo kakor za glavno naše mesto Ljubljana pač vsak izpredvidi, kdor nij slep. Pri tej priliki hočemo omeniti, da tako uže zidana gorenjska železnica, kakor zdaj upana dolenjska in projektirana loška železnica so inicijativno delo dozdánje, sedaj razpuščene trgovinske zbornice, katera je neprenehoma za nje delala. Pridržujemo si o tem še več pisati. Uže denes pak hočemo omeniti, da, kakor pokojni ljubljanski župan Hradecky zaradi osušenja ljubljanskega močvirja, tako si je sedaj razpuščena trgovinska zbornica še v večji meri najlepši spomenik postavila z ozirom na kranjske železnice. In mi pričakujemo z gotovostjo, da bodo izpredvidni in razumni volilci zbornice pri novih volitvah najboljši odgovor dali na razpuščenje z volitvijo narodnih kandidatov. Naša splošna mizerija na gospodarstvenem polju vedno bolj prepričanje v vseh krepí, da ti „Ritter von SS“ ne samo nič k materialnemu razvoju niso doprinesli, nego dostikrat ga še zavirali.

— (Gledeno nove ceste ljubljanske) od mesarskega mostu do južnega kolodvora

črez podrto hišo Urbasovo nam piše Dolenec iz bližine ljubljanske, odgovarja št. Jakobskemu meščanu, ki je v številki od zadnje srede izgovarjal se proti tej novi cesti, — in trdi, da bi za vse Dolenjce ki vozijo na južni koledvor ta cesta jako ugodna bila in gotovo tudi za mestni promet, ker bi se ne bilo treba v tesnih ulicah ogibati na pr. voz z deskami, prešiči itd.

— (Priznanje.) Kranjska kmetijska družba je g. Blažetu Pernišeku, narodnemu učitelju v Ljutomeru, izrekla priznanje in zahvalo za njegovo kmetijsko predavanje kmetom v Radečah o času šolskih počitnic. Spodhuda za druge!

— (Imenovanje.) Gg. Fr. Višnikar in Jul. Polec sta imenovana za avskultanta za Kranjsko.

— (Policaji ljubljanski.) Piše se nam: „Ko sem šel po zvezdi, vidim nekega kmetskega, a čedno napravljenega mladega človeka, kateri je malo glasno pel. Za njim vidim nekega policaja hitro priti. Ko policaj kmeta dojde, sta nekaj govorila in nazadnje pelje policaj kmeta soboj. Jaz grem naprej in ko pridem do kazine, slišim neko vpitje, obrnem se, in vidim, da se kmet za steber svetilnice nasproti Strekerja drži in da ga policaj s silo proč vleče. Grem bliže, bolj na tanko pogledat. Ko pridem tja, vidim uže oba na tleh ležati in se ruvati. Kmet je rekel: „saj nijsem nič tacega naredil, da bi me vi topli; saj grem sam rad not“. Potem sta se postavila na noge, pa zopet pala. Tako sta se precej dolgo časa tepla. — Potem vzame policaj verigo in hoče pijanega kmeta ukleniti, a zopet sta se začela za verigo tepsti. Pijanec prime policaja za žep, ter mu pretrga suknjo, a se da ukleniti. A brž sta se začela zopet ruvati. Slednjič pokliče policaj nekega postrežčka na pomoč, a tega pijanec v roko ugrizne. Zdaj prime policaj pijanca za lase in ga lasá, tako, da mu pest las izpulji, in se na glavi kri prikaže. Tako ga do Pesijaka privleče. Tu pride drugi policaj; zdajci pijanca vržeta na tla, ga za lase prime in tolče z glavo ob tlak. — Ljudje so se začeli groziti in mr-

mrati. Potem primeta oba policaja pijanca in ga vlečeta eden za roko drugi za lase do frančiškanskega mosta, kjer se jima pa pijanec zopet v bran postavi, ter oba policaja od sebe zrine, potem prime enega policaja za suknjo in ker neče izpustiti, ga drugi policaj toliko časa z nožnico od sablje po roki tolče, da je izpustil. Ko neka ženska policaja svari, da naj nikar tako z njim ne ravna, odgovori eden policaj: „prebodel bom hudiča, pojte pa še vi z njim.“ Črez nekaj časa pride še drugi bolj majhen policaj. Ker nij pijanec rad šel, ga primeta dva policaja za noge, eden za roko in četrti policaj za ovratje, in tako ga cefrajo po špitalskih ulicah. Pijanec je zmirom bolj plav v obraz prihajal, srajca na trebuhu je bila uže krvava in jaz sem rekel svojemu sosedu: „zadušili ga bodo.“ Ko pridejo do konca ulice, rečem jaz nekemu policaju: „saj je uže mrtev“. Policaji se ustrašijo, položijo pijanca na tla, in gledalci zaženo hrup: „mrtev je“. Potem so ga nesli na rotovž. Ali je prišel k sebi ali ne, ne vem. Komentar naj si vsak sam dela.“

— (Najden mrlič.) Sodnijski brič Anton Češnik v Črnomlji je šel 16. t. m. iz Črnomlje v občine Vinice, Preloka in Bojance — rubit zavoljo zastarelih davkov. Ker ga nij bilo domov, šla ga je patrolja iskat in našli so ga blizu Bojanc mrtvega. Preiskavanje se je zavoljo tega začelo. Sum je, da je ubit.

* (Akta koncila tridentinskega.) Hrvatski „Obzor“ prinaša vest, ki bode vso učeno Evropo zanimala. V „narodni tiskarni“ Zagrebški, namreč so izšli (najbrž pod pokroviteljstvom Strossmayerjevima) slavnega patra Theinerja, bivšega arkivarja tajnega papeževega vatikanskega arkiva, akti o tridentinskem koncilu. Knjiga ima dva zvezka po 90 pol v velicem kvartu in velja v Fiedlerjev knjigarni v Zagrebu 40 gl. srebra. Ali bodo razni jezuitje srditi in jezni, ki so tolikanj rovali proti izdanji teh važnih aktov.

— (Iz Gorice) se nam piše: Pri nas so tatvine prav na dnevnem redu; nij ga

dneva, da ne bi imeli kake tatvine. Sredo po noči so tolovaji ulomili v cerkev na „plačuti“ (piazzetta) in so mater božjo oropali, vse kar je bilo kaj vredno, so ti predrzneži odnesli. Ali nij to sramota za Gorico in mestni magistrat?

— (Nesreča vsled stáve.) V Iški vasi blizu Ljubljane je štamcar France Rak-telj stávil, da se zna v 14 sežnjev globok vodnjak po taki vrvi spustiti, ki je z milom (ali žajfo) namazana. Poskušal je, ali zdrsnilo mu je in padel je v globočino, ter se precej ubil.

— (Iz Gorice) se nam piše: „Učiteljsko poskušnjo je delalo letos 7 slovenskih učiteljev, mej katerimi so dobili spričevalo III, vrste 4, trije pa so pali. Oglasilo se je bilo baje mnogo slovenskih učiteljev za to preskušnjo, mej njimi celo učitelji, kateri imajo vže večletno prakso, a dosledna (?) naša izp. komisija vrnila jim je prošnje, „da morajo delati po novem izpit“. Delal je preskušnjo tudi kaplan V., kateri zaradi preganjanja od duhovenstva potegne jo učiteljevat baje v Ljutomer na Štajersko. Prav je, vsaj jezuiti ne bodo imeli več močij do njega! — Na učiteljskem izobraževališči je letos v vseh razredih 18 Slovencev in 11 Italijanov, kar je glede na zdajšnje manjkanje učiteljev ubogo malo. Učitelji na tem zavodu so isti kakor vlani.“

— (Neroden lovec.) V št. Lenartu v lavantinski dolini so imeli lov, na katerem se je trgovinski pomočnik Josip Majerhof iz nerodnosti pri ravnanji s puško sam ustrelil.

— (Živinska kuga) v Sodražici in Podklancu v kočevskem pol. okraji je ponehala in je nadležne zapirice teh vasij konec.

— (Iz Gorice) se piše: „V Seitzovej tiskarni je pred nekimi dnevi izšlo na svetlo letno sporočilo c. kr. poskušne svilorejske šole v Gorici za 1873. leto. Pisatelj omenjenega sporočila in ravnatelj onega zavoda g. Balle omenja tu na kratko delovanje zavoda v 1873. letu, in pravi, da je c. kr. ministerstvo poljedelstva naročilo to sporočilo izdati nemški in laški, (zakaj ne tudi slovenski?), ter poslati onim naročnikom

„Oesterreichischen Seidenbauzeitung“, kot nagrado za neposlane številke tega lista leta 1872; omenja tudi razstavo dunajsko, na katerej je ustav bil obdarjen za izpostavljene predmete od mejnarodnega sodstva z napredovalno svetinjo. — Potem razpravlja študije o boleznih sviloprejk, o koristih slednje itd. Posebna pozornost se je obročala dremavici sviloprejk, kajti slednja največ škoduje in uničuje svilorejo, sploh je razprava o tej bolezni najzanimiveja v celej knjigi“i.

— (Iz pod Begunjšice) na Gorenjskem se nam piše: „Kakor povsod, tako tudi našo okolico pokriva bela snežena odeja. Nepričakovano je jelo snežiti dne 12. t. m.: isto je še toliko bolj sitno za naše kmetovalce, ker si niso utegnili stelje napraviti, kajti imeli so ravno s spravljajem surovine opraviti in sedaj nema večina celo nič nastelje. Letina pri nas je bila jako dobra. Pridelki vsi, razen krompirja, bili so taki, da ljudje ne pomnijo enakih. Pa saj je prav, bodo ubogi kmetje vsaj velike davke lažje plačali“.

— (Obesil se.) Piše se nam: „18. t. m. popoldne se je Štefan Snoj, premožen posestnik iz Nadgorice, št. 25, 42 let star, v hosti nad cesto pri Gameljnih, (blizu Ljubljane) — obesil. — Pravijo, da ga je vsak mesec taka neumnost prišla, da je bil ves zmešan, — torej je tu samomor iz blaznosti“.

— (Kmetijska družba) je prodajala 12. t. m. v Krškem, 14. pak v Kranji bike in telice muriškega in pinčgavskega plemena, da se tako živinoreja zboljša in požlahtni.

— (Semnji), ki so bili prepovedani zarad živinske kuge v Krškem, Mokronogu in Radečah smejo zdaj biti. V Kočevji pak še ne smejo biti.

— (Iz ljutomerskih gor) se nam piše: „Prerana zima nas je neprijetno iznenadila. Imamo uže en čevelj debelo snega in mraza 5—6°, tudi 7°. V prejšnjih letih smo še živino o tem času pasli. Prerana zima tudi kupčevalcev za našo sladko kapljico ne bode k nam mikala; vino bode vsled tega v ceni padalo, in žep, kateri je

uže sedaj prazen, bode čisto zamrznil. Kakor se je egiptovskemu Jožefu sanjalo, napoveduje se nam 7 slokih krav in 7 slabih let, namreč v zadevi penezev, katerih jako primanjkuje, da je živež, zlato žito prav poceni. —

— (V Hajdini) poleg Ptuja se je zidala (za 20.000 gld.) in posvečevala od mariborskega škofa 15. t. m. nova cerkev.

— (Zamet na karlovško-reški železnici.) Iz Reke se nam 17. novembra piše: „V noči od 12. do 13. t. m. je mej Fužinami in Plasim v županiji rečki od 4 črev. do 3 sežnje visoko sneg pal in je vled tega promet na Karlovško-reški železnici zaprt. Reški poštni vlak od 13. t. m. je blizu Zlobina v snegu obtičal in je vzprkos 5 mašinam, katere so iz Reke na pomoč hitele, da progo od snega očiste, do denes še nij moglo bilo, promet nadaljevati in dotične železniške potnike od 13. t. m., kateri so z velikimi težavami vendar do male vasi Ziobin prišli, od „sibirskega prognanstva“ osvoboditi. Razen tega je tudi tako huda zima, da je eden delavcev, ki na železnici sneg kidajo, zmrznil, a nekemu drugemu je malo manjkalo, da nij šel za svojim nesrečnim tovarišem.“

— (Izpod Šmarne gore) se poroča: V nedeljo 22. t. m. ob 7. zvečer je hlapec And. Malenšek iz Tacna na potu mej Koširjem in Tacnom zabodel z nožem Ježarjevega hlapca N., tako da mu je dve rani na hrbet in tri na leve prsi navdal. Uzrok se ne ve. Ranjenec je prinesen v ljubljansko bolnico.

— (V Celji) je bilo 20. t. m. porotno obravnavanje proti 18 letnemu tkalskemu pomočniku Matevžu Hanžekoviču, ki je bil zatožen, da je 16. avgusta t. l., zahteval od 12 letnega pekovskega sina Edvarda Čeha na cesti denarja; in ker se je fant branil denar dati, ga je popadel za prsi, odprl mu prste na levi roci, ter si prisvojil tako z nasilnim načinom znesek 2 gld. 10 kr. a 5 žemelj. Državni pravnik je priporočal porotnikom vestno odgovarjati na predložena vprašanja, zagovornik pa zanikal prisilstvo

v tem oziru, da se je vzel denar in zemlje. Porotniki so izrekli na vsa vprašanja po predsedniku svojem dr. Gregoriču iz Ptuja, da je toženec kriv a vsled tega je sodnija obsodila zatoženca, zaradi ropa gledé na mnoge olajšajoče razmere, k 3 letnemu, težkemu zaporu.

— (Rojanska čitalnica) naznani vsem čestitim udom in rodoljubom, da se je ustanovil pravilni dramatični odsek. Voljeni za ta odsek so gg.: D. Kurent, Trček in H. Sancin. Predstavljale se bodo redno vsako drugo nedeljo dram. igre. — Prva predstava bode 19. novembra z veselo igro „Eno uro doktor“, — in druga 13. decembra t. l. z igro v 1 dejanju, „Brati ne zna“ in z burko v 3 prizorih „Nevem“. Neudje plačajo vstopnino. —

— (Na smrt obsojen) je bil 25. nov. v Celji Anton Zerah iz spodnje Kostrivnice, ker je svoji ženi z arsenikom zaval.

— (Živinska kuga.) O 4. septembra do 23. novembra je na Kranjskem 7 goved cerknilo, 27 je bilo bolnih ubitih in 167 sumljivih ubitih. Zdaj so kužne le še vasi Runarsko pri Logatci, ter Gora in Sušje, okr. glav. Kočevsko.

— (Iz Dolenjskega) nam dohaja pritožba, da zdaj čez mejo iz Hrvaškega, kjer je še živinska kuga, po vseh potih in stezah čez Gorjance živino v kranjske mesnice gonijo in je tako vedna nevarnost, da se tu in tam zopet kuga prikaže. To je tem lažje, ker kordon straži zdaj le reko Krko, ne pa hrvaške meje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Seja *državnega zbora* od 19. nov. je bila tajna. Sklenilo se je sodniji dovoliti, da privatno tožbo začne proti poslancema Schönererju in Schöfflu. — V odbor za posvetovanje o isterskih gruntnih knjigah so voljeni: dr. Vitezić, Winkler, Vidulich, Porenta, Zaillner, Dürnberger, Dinstl, grof Bonda in dr. Vereščinski.

Nadvojvoda *Karl Ferdinand*, strije cesarjev je 20. nov. v 56 letu svoje starosti umrl.

O preustroju *politične uprave* je izpregovoril v državnem zboru poslanec Göllicher in videti je, da bode ta važna stvar tudi do izvrševanja prišla. Da bi le pri reševanju tega vprašanja liberalci zares liberalci bili in narejali dotično postavu v smislu svobodnostne avtonomije občine in v smislu odstranjenja prepolicajskega in birokratičnega duha, ki je vladal dozaj pri naših c. kr. političnih okrajnih glavarstvih, in deželnih vladah. In te dve oblasti sta res reforme potrebni, katera bi bila tudi od nas z veseljem pozdravljana, — ako bi bili od Nemcev vajeni družih političnih „reform“, nego taci ki nemško hegemonijo nad Slovani utrjujejo.

Hrvatski sabor bode v sredi prihodnjega meseca za nekoliko časa zopet sešel se, da sklene proračun za 1875 leto in nekatere menj važne postavne.

V **državnem zboru** je vlada predložila svoje načrte o železnicah, a o naših železnicah ni še sluha.

Minister Banhans je namreč, odgovarjajoč več interpelacijam, rekel, da so finance države take, da novih zelenih železnic nij mogoče precej zidati. Obetal je, da bode vlada prihodnje leto predložila program in sistemo, katere železnice se morajo še zidati. Zdaj pak vlada daje uže 50 milijonov za železnice. Da železnice državi tudi neso in davkovsko moč povzdigujejo, to minister menj pomisli. Skoro vsi časopisi tudi ustavoverni so z njim nezadovoljni. „Deutsche Ztg.“ pravi: „Vlada nič ne stori, da bi pomagala občno slabo gospodarsko stanje odpraviti i državni zbor (kjer imajo ustavoverni Nemci večino) pak vladi pomaga — nič delati.“

Vnanje države.

Srbska narodna skupščina se je v soboto s prestolnim govorom odprla v katerem knez Milan omenja svojih shodov v Carigradu z rumunskim vladarjem, in z vladarji in državniki vevlasti, iz česar bode za Srbijo korist izrasla. Knez obeta več predlog in skupščini na svobodo stavlja v liberalnem smislu ustavo prenarediti.

Iz **Peterburga** se javlja, da ruski proračun za leto 1875 kaže mnogo več dohodkov nego razhodkov, kakor pak se je pričakovalo, ter da konstatira ugodno finančialno stanje. Torej samo Rusija se pohvali, da ima mošnjo polno. Od drugod prihajajo samo tožbe. — Ponavlja se, da so vse govorice o „zarotah“ popolnem izmišljene.

Iz **Črnogore** se brzojavlja, da preiskovalna komisija o pokolju v Podgorici še sedaj nij nikakovega rezultata dala. Vsi udeleženci tajé ubijstvo. Turško sodišče (po koranu) ne pripušča krščanskih prič, krivci iščejo le Turke za priče. Zopet jase dokaz turške nepravde.

O **Španjskih** zadevah prihajajo zopet nevesela poročila preko Pariza. Vladna vojska po svoji zmagi nij nič storila in tako je mogoče, da je res kar se brzojavlja: Karlisti so se polastili zopet svojih prejšnjih pozicij na meji.

Gospodarske stvari.

Čebelarstvo.

(Spisuje Blaže Pernišek.)

(Dalje.)

Premnogi trde, da je od tistih čebel največ dobička, katere imajo nazmerno prav veliko medu, a to nij istina, kajti panjevi, v katerih je v primeru s številom čebel preveč medu imajo premalo prostora za zalego ter se mora manjšati število čebel — in sicer hitro. — Take panjeve prav rade in tudi lahko napadajo roparice, ker jih vabi močni duh obilnega medu, čebel pa je le malo, da bi odganjale nevaobljenje požrešne goste svoje. Ako je v panji razmerno premalo čebel, použijo črez zimo prav veliko medu, da jim je gorkeje. Najboljši panjevi so torej tisti, kateri so glede medu srednje težki, ter imajo poprek po 10 do 15 kilogramov, toje, po 20 — 30 funtov medu in so jako živaldnati.

Polaga naj se čebelam uže v septembru in sicer tako, da se jemljó satki bogatih panjev s pokritimi medenimi celicami ter se zamenjavajo s praznimi satki revniših panjev. Ponavljaajo pravim, da s pokritimi satki naj se polaga, kajti nepokriti med se skisa ter uzrokuje čebelam drisko. Tako polaganje pa je mogoče zopet le z Dzironovimi panjevi!

Čebelno prezimovanje od zač. novembra do konca februarja naj se oskrbuje na tace prostoru, kjer se najmenje preminja toplota; kajti večja toplota mika prezgodaj iz panja čebele in prerano začenjajo zadelavati zalego; ako je pa premrzlo, použijo preveč medu, da jim je topleje.

Ako so panjeve stene, na primer od slame in po 2 palca debele, mogo prezimovati tudi zunaj, le daje žrelo le na pol zaprto, posebno ako so še se slamo pezdije je (doradi mišij) prav dobro opažene in ako so panjevi polni. Suhe kleti s 6 ston. R toplote so jako ugodne za čebelno prezimovanje,

V občutljivej zimi in o velikej vročini čebele jako šumē (brenče,) da bi se ali segrele, ali pa obladile. Preživaldnatim panjevom je poleti kmalu prevroče, tacim treba vzeti preobilo satovje.

Miganje s habicami (perutami) znani, da so čebele ali vesele, ali pa so boječe. To veselje izražajo pod žrelom na pr., ta čas ko pridejo v novi panj in imajo matico pri sebi. Ako leže čebele pred žrelom lene, znači ta prikazen, da jim je prevroče.

Ako je zunaj 25 stopinj toplote; v panji pa je za 4 stopinje toplote gorkeje, ki se pa o rojenji vzviša nad 30 stopinj. Ako je zunaj pa — 15 stopinj mraza, v panji da ga je le — 5 stopinj, in v tej temperaturi so čebele uže na pol drevene in skoro uže ne mogó šumeti.

Ako je panj od pretenkih desák, izhaja skozi nje preveč vlage, ki se zunaj spreminja v roso; v tacih panjevih so čebele žeje.

Čim menje kedo moti po zimi čebele z ropotanjem, tim menje použijó. V decembru in januarji ga porabijo po funtu v enem panji, pred in pozueje ga potrebujo več.

(Dalje prih.)

Razne stvari.

* (Glasovitega magjarskega razbojnika) Rosza Sandorja, ki je bil na smrt obsojen, pomilostil je cesar na dosmrtno ječo.

* (Svoboda v Angliji.) Nemšk dopisnik pripoveduje, da je pred 20 leti prišedši v London hotel se prepričati ali je res tam beseda prosta in je tedaj rekel enemu policaju na ulici: „republika je najboljša za Angleško.“ V drugi monarhični državi bi ga bil policaj precej zaprl, a angleški policaj je hladnokrvno odgovoril: „o, republika je prav dobra ženska“ (a good woman) in je naprej šel.

* (Na Reki) in v Primorji epidemično razsajajo kozé kakor lani pri nas.

* (Vina) je dunajsko mesto, kakor je iz zapiskov na mitnicah razvidno, leta 1873 izpilo 561.579 veder in 52.000 mošta, a 1.610.000 veder piva!

* (Rop na železnici.) Blizu Toronte v Kanadi so prepadli roparji ekspresni vagon, ter ukradli iz njega 150.000 dolarjev. Roparji so bili še zvezali uradnike, potem so pa pobegnili z ropom.

* (Nesreča.) Iz Pariza se poroča, da je v St. Denisu razpočila in razletela se fabrika na smoduik in se je strašna škoda naredila.

* (Sodje iz papirja). V Wasching-tonu je bila nedavno razpisana cena na iznajdbo, kako je namreč moč izgotovljati iz papirja sodove, k razpošiljanju sladkorja, sadja, apna in moke itd. v ladijah. Pri izgotovljevanji teh sodov rabijo debel papir, ki se vlepi, potem močno lisuje, da je prav trd. Dela se pa od slame papir. Sodovi so valjarsti, ter ne zaujemljejo toliko prostora pomerno, kakor navadni sodovi in so tudi k razpošiljati v daljne kraje pripravljeni. Tehtajo manje, o polovico, nego leseni sodovi, so dalje ceneji in trajajoči.

— (Pogreb nadvojvode) Karla Ferdinanda je bil 23. t. m. sijajen. Dvor in in najvišje plemstvo so se udeležili.

* (Ruska carica) pride te dni na Francosko. Nemci se uže boje, da bi ta ne bil en košček francosko-ruske prihodnje politične zveze.

* (Star grešnik.) Dva in sedemdesetletni lastnik inkasovne kupčije H. Helzl na Dunaji, ki je posilno oskrnil 12letnega dekleta, ter na ta način zakrivil dekletovo smrt, je obtožen zaradi zločina posilne oskrnitve, in predlagana kazen se glasi na 10—20 let težkega zapora.

* (Morilec jud Freud), ki je na železnici v vagonu mej vožnjo zaklal svojega spečega sopotnika fabrikanta Katscherja in mu potem denar vzel, ter utekel, (kakor smo ob svojem času povedali), je pri porotnem sodišči v Olomucu na Moravskem obsojen na smrt na vešalih. Obsojenec je svoje črno dejanje sam obstal in rekel, da ko bi Katscherja ne bilo, bil bi kacega družega oropal, ker nij imel zaslužka.

* (Potop.) Na kalabriski obali pri Mes-sini je utonila laška ladija in vsi ljudje, ki so na njej bili. Tudi neka ameriška ladija se je potopila, samo kapitan in dva pomorščeka sta rešena. Avstrijska ladija „Saida“ je obtičala v pesku na obali, in izgubila enega moža. Korveta „Frundsberg“ je šla pomagat v Messino in ladijo rešit.

* (Najden zaklad.) Pri kopanji novega kanala hišnega v nekej ulici na Dunaji so delavci izkopali z železom okovano skrinjo, ki je bila od debelega dubovega lesa. Ko je odpro, so našli v njej 3000 gold. v srebru z prejšnjega stoletja in mnogo srebrnine, kakor skleda srebrne, žlice, čaše itd.

* (Nesreča na železnici.) Na Italijanskem mej Bolonjo in Ankono je 14. t. m. trčil železnični vlak na družega, ki je bil v snegu obtičal z veliko silo. Več ljudij je bilo ranjenih, eden je ubit. Od kraja je

bila celo govorica poknila, da je 50 ljudij mrtvih, vendar to nij res.

* (Navadno sredstvo konje oteti.) Znano je, ka je težko, konje iz hleva izvleči, ako je blizu ali takoj zraven ogenj ali požar. Tu pomore le navadno sredstvo, na katerega človek v trenutjih strahu in zmešnjave še pomisli ne. Najbolje je konje osedlati, kar nij baš težko, a slednji se puste lahko izpeljati iz hleva.

* (Ponarejevalec bankovcev — pastir.) Pred porotno sodnijo je stal one dni v Tarnovu 14 letni pastir, obtožen, da je ponarejeval petake (bankovce). Mlad umetnik je petake delal brez tiskalne mašine in brez litografije, kar s prosto roko na — paši. Namestu umetnega črnila, napravil si je sam neko črnilo iz pšenične rje, rudečo tinto pak iz bezgovih jagod. Dečko zna le za silo čitati, in pisati se nij učil nikoli, toda risanje je bil njegov najljubši posel od otročjih let, risal je podobe z ogljem na stene, zaradi česar je bil često od očeta tepen. Neobičajne zmožnosti dečkove v risanju so se pa razvile še le pozneje na čudovit način, ko je začel ponarejevati bankovce, katere je kradel očetu in namestu katerih je položil ponarejene. Na ta način je oče njegov nevedoma izdajal ponarejene bankovce. Ko pak sodnija le še nij hotela to verjeti, pokazal jim je svojo umetnost pastir na mestu, ter izgotovil za pol ure — petak, končno je narisal celo portrait predsednika sodnije z svinčnikom z nepopisljivo točnostjo. Mladega fabrikanta bankovcev so obsodili na 3 leta ječe.

* (Diamantno svatovanje.) V Piravartu praznoval je 22. novembra pek Grünwald 60letni god svoje poroke. Star je 87 let, žena njegova pa 89 let. Vzela sta se l. 1814.

* (Mačeha.) V Trstu se je 18. t. m. pričela končna obravnava sodnijska proti Ani Postelovej, soprogi po c. kr. nadlejtantnu topničarskem. — Zatožena je hudo delstva, doprinešenega na nevlastnej 2 l. hčerki, ki je pošla nadlejtantnu s prvega zakona. Ako si predstavljamo narodno slovensko pesen „Sirotek“ imamo tedaj še le pojem, kako nečloveško je ravnala z ubogim detetom, ko nij bilo moža doma. Celo leto ga je mučila i pretepala, da nijsmo v stanu to popisati. Njene čine nečloveške so prebivalci v njenej hiši sami izdali sodnji.

* (Ladjica iz papirja.) Zadnjič smo omenili novo iznajdbo amerikansko namreč

sodove iz papirja, toda poroča se iz Filadelfije celo o papirnatih ladjicah. — Nek Amerikanec, je 21. m. m. odplul na takovej barčici iz Troje, in pluje sedaj v meksikanski zaliv. Dne 24. oktobra tedaj je pribrodl v Irwington, a drugega dne dalje k Novemu Jorku in k Filadelfiji. Barčica njegova je izgotovljena iz trdega papirja in je v izvrstnem stanju. Plavec je prepričan da doseže svoj cilj.

* (Pasja steklina.) O tej grozovitej bolezni pasjej piše nek ruski list sledeče: Kar je profesor patologične anatomije, M. M. Rudnev pričel predavanja iz patologične anatomije živalske za študente živalno-zdravništva, obračal je svojo pozornost posebno pasjej steklini, katera se tako pogosto nahaja pri sodnijskih živalozdravniških poskušnjah, kajti, dosedaj se je pokazalo, da baš pri razrezanih živalih nijso mogli najti zadosti dokazov o tej bolezni. Prepričan je svoje poslušalce, da je tu moč le s mikroskopom kaj izpoznati, a pripovedoval jim je sledeči rezultat: Poglavitni uzrok pasje stekline je anatomska prememba ledvic vsled gobastega vnetja sledujih. Omenjeno vnetje se loči v tem od drugih vnetij, ka je cela ledvična površna kožica ob enem bolna in da lahko nastanejo vsled tega, ker se ob enem ledvične cevce napolnijo z neko žlezasto mastno tekočino, iz katere pohaja baš smrt pri pasjej steklini. Ker se je tedaj posrečilo najti uzroke te bolezni, se je nadejati, ka se bodo našla tudi sredstva k lečenju.

* (Korveta „Bojan“) je pred nekimi dnevi odplula na Ruskem iz Kronstadta v jadransko morje, a pelje soboj mali parnik, namenjen črnogorskemu knezu Nikici, ter ga odloži v kacam adrijaškem pristaniu.

* (Neplačani davki) na Ogerskem znašajo letos 32 milijonov gold., enako kot l. 1867.

Tržne cene.

V Ljubljani 25. novembra 1874.

Pšenica 4 gld. 90 kr.; — reš 3 gld. 40 kr.; — ječmen 3 gld. — kr.; — oves 2 gld. — kr.; — ajda 2 gld. 80 kr.; — prosó 3 gld. — kr.; — korusa — gld. — kr.; krompir 2 gld. 60 kr.; — fižol 5 gld. 80 kr.; masla funt — gld. 52 kr.; — mast — gld. 46 kr.; — špeh frišen — gld. 34 kr.; — špeh povojen — gold. 42 kr.; jajce po 3 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 30 kr.; — teletnine funt 26 kr.; svinsko meso, funt 25 kr. — sena cent 1 gld. 25 kr.; — slame cent — gld. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 50 kr.; — mehka 4 gld. 90 kr.

Loterijne srečke.

V Trstu 22. nov.: 66. 44. 87. 56. 62.